

ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 จังหวัดนครปฐม
Administrative Skills of School Administrators According to the Opinions
of Teacher sunder the Jurisdiction of the Secondary Educational Service
Area Office 9

ทิพวัลย์ หลายภา¹ ภควรรณ ลุนสำโรง²

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 จังหวัดนครปฐมและเพื่อเปรียบเทียบทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 จังหวัดนครปฐมจำแนกตาม วุฒิการศึกษา และประสบการณ์การทำงานกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 จังหวัดนครปฐม จำนวน 254 คนใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น โดยใช้ขนาดโรงเรียนเป็นชั้นเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.60-1.00 มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.88สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการทดสอบค่าที การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว และการทดสอบรายคู่ด้วยวิธีของเชฟเฟ

ผลการวิจัยสรุป ได้ดังนี้

1. ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 จังหวัดนครปฐมโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านทักษะทางมนุษย ด้านทักษะทางการศึกษาและการสอน ด้านทักษะทางเทคนิคทักษะทางความคิดรวบยอดและด้านทักษะทางความรู้ความคิด

2. ผลการเปรียบเทียบทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 จังหวัดนครปฐมจำแนกตามตัวแปรวุฒิการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน พบว่า

2.1 ครูผู้สอนที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 จังหวัดนครปฐมโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

2.2 ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกันมีความคิดเห็นต่อทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 จังหวัดนครปฐมโดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อ

¹ นักศึกษา หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยนครราชสีมา

² อาจารย์ที่ปรึกษา หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยนครราชสีมา

พิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านทักษะทางเทคนิคแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนด้านทักษะด้านอื่นๆไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ : ทักษะการบริหารงาน

Abstract

The research purposes were: to study the administrative skills of school administrators according to the opinions of teachers under the jurisdiction of the Secondary Educational Service Area Office 9, NakhonPathom Province; and to compare the administrative skills of school administrators according to the opinions of teachers under the jurisdiction of the Secondary Educational Service Area Office 9, NakhonPathom Province, classified by education background and working experience. The research sample was the 254 teaching teachers under the jurisdiction of the Secondary Educational Service Area Office 9, selected by the stratified random sampling method, stratified by school size. The research instrument was the 5 levels estimate rating scale questionnaire with index of Item Objective Congruence between 0.60-1.00 and reliability 0.88. The data analysis statistics were percentage, mean, standard deviation, t-test, one-way Analysis of Variance, and Scheffe's post hoc comparison method.

The research findings were:

1. The administrative skills of school administrators according to the opinions of teachers under the jurisdiction of the Secondary Educational Service Area Office 9, NakhonPathom Province, overall was at high level; when each aspect consideration found every aspect was at high level, descending order of mean found the human being skills aspect, the educational and teaching skills aspect, the technical skills aspect, the conceptual skills aspect, and the cognitive skills aspect, respectively.

2. The comparative results of administrative skills of school administrators according to the opinions of teachers under the jurisdiction of the Secondary Educational Service Area Office 9, NakhonPathom Province, classified by education background and working experience found:

2.1 The teachers with different of education background had the opinions of teachers under the jurisdiction of the Secondary Educational Service Area Office 9, NakhonPathom Province, overall and each aspect did not different.

2.2 The teachers with different of working experience had the opinions of teachers under the jurisdiction of the Secondary Educational Service Area Office 9, NakhonPathom Province, overall and each aspect did not different; when each aspect consideration found the technical skills aspect was different with statistical significance level 0.05, but the other aspects did not different.

Keyword : Administrative Skills

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 หมวด 5 ที่ว่าด้วยการบริหารและการจัดการศึกษานั้น ได้กล่าวถึงการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาไว้ในหลายมาตรา โดยเฉพาะอย่างยิ่งมาตราที่ 39 กำหนดให้กระทรวงศึกษาธิการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคลและการบริหารทั่วไป ไปยังคณะกรรมการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษา ดังนั้นแนวนโยบายในการดำเนินงานจึงจำเป็นต้องที่สถานศึกษา ต้องใช้เป็นหลักในการดำเนินงานในส่วนที่รับผิดชอบ ทำให้การดำเนินงานของสถานศึกษาสามารถสนองนโยบาย และน่านโยบายไปสู่การปฏิบัติให้บรรลุวัตถุประสงค์ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545)

ในการปฏิบัติงานทั้งภายในและภายนอกหน่วยงานให้บรรลุผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล และเป็นที่น่าพอใจผู้บริหารจะต้องอาศัยทักษะในการบริหารงานในการที่จะขอความร่วมมือจากทุกฝ่ายนั้นย่อมหมายถึงผู้บริหารต้องมีความรอบรู้ในงานและต้องมีทักษะในการบริหารงาน (รัตนา อัทธภูมิสุวรรณ, 2542: 29) ในการบริหารงานทั่วไปนั้นผู้บริหารมักจะประสบปัญหาต่างๆสาเหตุที่ก่อให้เกิดปัญหาอาจมาจากการขาดทักษะในการบริหารงานของผู้บริหารการขาดประสบการณ์และความเข้าใจในสิ่งต่างๆอันเป็นทักษะที่จำเป็นของผู้บริหารองค์การทางธุรกิจซึ่งเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่าทักษะที่จำเป็นสำหรับผู้บริหารมี 3 ทักษะคือทักษะด้านเทคนิคทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์และทักษะด้านความคิดรวบยอดแต่สถานศึกษาเป็นองค์การทางการศึกษาที่มีลักษณะแตกต่างจากองค์การธุรกิจ ดังนั้นการบริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิผลผู้บริหารจำเป็นต้องมีทักษะทั้ง 5 ประการคือทักษะทางความรู้ความคิด ทักษะทางเทคนิคทักษะทางการศึกษาและการสอนทักษะทางมนุษยสัมพันธ์และทักษะทางความคิดรวบยอด (จันทรานี สงวนนาม, 2545: 17-20) ซึ่งในการบริหารสิ่งใดก็ตามจำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจในสิ่งนั้นและพัฒนาสมรรถภาพและทักษะในการบริหารสิ่งนั้นๆด้วยทักษะ (skill) เป็นความชำนาญหรือความเชี่ยวชาญในการทำอะไรอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังนั้นทักษะในการบริหารจึงเป็นความชำนาญหรือเชี่ยวชาญในการบริหารการบริการองค์การทางธุรกิจนั้น ผู้บริหารจำเป็นต้องมีทักษะอย่างน้อยที่สุด 3 ทักษะ ดังนี้ ทักษะทางเทคนิค ทักษะทางมนุษยสัมพันธ์ และทักษะทางความคิดรวบยอด แต่สถานศึกษาเป็นองค์การที่มีทักษะแตกต่างจากองค์การธุรกิจ ดังนั้น ในการบริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิผลนั้นผู้บริหารจำเป็นต้องมีทักษะ 5 ประการ คือ ทักษะทางความรู้ความคิด ทักษะทางมนุษยสัมพันธ์ ทักษะทางการศึกษาและการสอน ทักษะทางเทคนิค และทักษะทางความรู้ความคิด (เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์, 2545: 1-6)

จากการศึกษาทักษะที่สำคัญและจำเป็นในการบริหารงานของผู้บริหารดังกล่าวข้างต้นจะพบว่า ทักษะที่สำคัญและจำเป็น ประกอบด้วย 5 ทักษะ คือ ทักษะทางความรู้ความคิดทักษะทางเทคนิคทักษะทางการศึกษาและการสอน ทักษะทางมนุษยสัมพันธ์และทักษะทางความคิดรวบยอด ซึ่งถ้าผู้บริหารมีทักษะในการบริหารงานทั้ง 5 ทักษะนี้จะส่งผลให้สามารถจัดโครงสร้างและจัดบุคลากรได้เหมาะสมกับศักยภาพ สอดรับกับภาระและปริมาณงาน การดำเนินงานภายในโรงเรียนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ บรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูผู้สอนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 จังหวัดนครปฐม เพื่อจะได้ทราบข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับทักษะการบริหารงานของผู้บริหาร และใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาของผู้บริหารสถานศึกษา ให้มีความสามารถในการบริหารสถานศึกษามากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 จังหวัดนครปฐม

2. เพื่อเปรียบเทียบระดับทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 จังหวัดนครปฐมจำแนกตาม วุฒิการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน

3.

สมมติฐานการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานไว้ดังนี้

1. ครูผู้สอนที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อทักษะในการบริหารงานสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 จังหวัดนครปฐมแตกต่างกัน

2. ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกันมีความคิดเห็นต่อทักษะในการบริหารงานสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 จังหวัดนครปฐม แตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษาทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 จังหวัดนครปฐมประกอบไปด้วย 5 ทักษะ ดังนี้ 1) ทักษะทางความรู้ ความคิด 2) ทักษะทางเทคนิค 3) ทักษะทางการศึกษาและการสอน 4) ทักษะทางมนุษย 5) ทักษะทางความคิดรวบยอด

2. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน

2. ตัวแปรตาม ได้แก่ ทักษะในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 จังหวัดนครปฐมประกอบไปด้วย 5 ทักษะ ดังนี้ 1. ทักษะทางความรู้ความคิด 2. ทักษะทางเทคนิค 3. ทักษะทางการศึกษาและการสอน 4. ทักษะทางมนุษย และ 5. ทักษะทางความคิดรวบยอด

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 จังหวัดนครปฐม มีจำนวนครูผู้สอนทั้งหมด 750 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 จังหวัดนครปฐม จำนวน 254 คน ซึ่งได้มาโดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970 : 608) จากนั้นใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยใช้ขนาดโรงเรียนเป็นชั้นในการสุ่ม (Strata) และทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยวิธีการจับฉลาก

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้มีลักษณะ เป็นแบบสอบถาม ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับข้อมูลวุฒิการศึกษาและประสบการณ์การทำงานของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 จังหวัดนครปฐม ใน 5 ทักษะ ได้แก่ 1).ทักษะทางความรู้ ความคิด 2).ทักษะทางเทคนิค 3).ทักษะทางการศึกษาและการสอน 4).ทักษะทางมนุษย 5).ทักษะทางความคิดรวบยอด

แบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert)

การสร้างและการทดสอบเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือตามขั้นตอนและวิธีการ ดังต่อไปนี้

1. ศึกษาเอกสาร หนังสือ ตำรา คู่มือ หลักการ ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาเพื่อใช้เป็นแนวทางในการประมวลเนื้อหาที่ใช้ในการสร้างแบบสอบถาม
2. สร้างแบบสอบถามสอบถามเกี่ยวกับการทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 จังหวัดนครปฐม
3. นำแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาพร้อมให้คำแนะนำและปรับปรุงแก้ไข
4. แก้ไขแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์แล้วนำเสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่านเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และความถูกต้องของภาษา และคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC) พบว่ามีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ 0.60-1.00
5. นำแบบสอบถามปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปทดลองใช้ (Try-Out) กับครูผู้สอนโรงเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 ฉบับ แล้วนำมาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามโดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ของ ครอนบาค (Cronbach' s Alpha Coefficient) มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.88

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้ศึกษาได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้คอมพิวเตอร์ โปรแกรมสำเร็จรูป โดยทำการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของบุคลากรในสถานศึกษาโดยใช้คำร้อยละ
 2. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 จังหวัดนครปฐม ทั้งโดยหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) แล้วนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์แปลความหมาย ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2553)
ค่าเฉลี่ย	4.51 – 5.00	หมายถึง	ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย	3.51 – 4.50	หมายถึง	ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก
ค่าเฉลี่ย	2.51 – 3.50	หมายถึง	ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	1.51 – 2.50	หมายถึง	ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย	1.00 – 1.50	หมายถึง	ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3. วิเคราะห์เปรียบเทียบทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 จังหวัดนครปฐม จำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยใช้สถิติการทดสอบค่าที (t-test for Independent Samples)

4. วิเคราะห์เปรียบเทียบทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 จังหวัดนครปฐม จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way Analysis of Variance) เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe' test)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)
2. สถิติทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ การทดสอบค่าที (t-test for Independent Samples) การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way Analysis of Variance) และทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Schffe' test)

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 จังหวัดนครปฐมรายละเอียด ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 จังหวัดนครปฐมโดยรวมและรายด้าน

ด้านที่	ทักษะการบริหารงานของผู้บริหาร สถานศึกษา	\bar{X}	SD	ระดับ
1.	ทักษะทางความรู้ความคิด	3.52	.45	มาก
2.	ทักษะทางเทคนิค	3.62	.51	มาก
3.	ทักษะทางการศึกษาและการสอน	3.70	.50	มาก
4.	ทักษะทางมนุษย	3.77	.47	มาก
5.	ทักษะทางความคิดรวบยอด	3.60	.63	มาก
รวม		3.64	.36	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 จังหวัดนครปฐมโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.64$; SD = 0.36) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากลำดับมากไปน้อย คือ ทักษะทางมนุษย ($\bar{X} = 3.77$; SD = 0.47) ทักษะทางการศึกษาและการสอน ($\bar{X} = 3.70$; SD = 0.50) ทักษะทางเทคนิค ($\bar{X} = 3.62$; SD = 0.51) ทักษะทางความคิดรวบยอด ($\bar{X} = 3.60$; SD = 0.63) และทักษะทางความรู้ความคิด ($\bar{X} = 3.52$; SD = 0.45)ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 จังหวัดนครปฐม จำแนกตามวุฒิการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน เป็นดังนี้

1. ครูผู้สอนที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 จังหวัดนครปฐม โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน
2. ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกันมีความคิดเห็นต่อทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 จังหวัดนครปฐม โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทักษะทางเทคนิคแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงทำการทดสอบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ้(Schffe' test)

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 จังหวัดนครปฐมด้านทักษะทางเทคนิคจำแนกตามประสบการณ์การทำงาน

ประสบการณ์การทำงาน	\bar{X}	ต่ำกว่า 5 ปี	ตั้งแต่ 5-10 ปี	มากกว่า 10 ปี
		3.40	3.72	3.65
ต่ำกว่า 1-5 ปี	3.40	-	.31*	.24*
ตั้งแต่ 5-10 ปี	3.72		-	.06
มากกว่า 10 ปีขึ้นไป	3.65			-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 2 พบว่า ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์การทำงานต่ำกว่า 1-5 ปี กับ ตั้งแต่ 5-10 ปี และมากกว่า 10 ปี มีความคิดเห็นต่อทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยที่ค้นพบ ผู้วิจัยจะได้นำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 จังหวัดนครปฐม โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ เกศนาพันทาเดช (2543: บทคัดย่อ) ได้ทำวิจัยเรื่องศึกษาทักษะการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตกำแพงนครเวียงจันทร์สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวโดยศึกษาทักษะ 5 ด้านคือทักษะทางความรู้ความคิดทักษะทางเทคนิคทักษะทางการศึกษาและการสอนทักษะทางมนุษยและทักษะทางความคิดรวบยอดผลการวิจัยพบว่าผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตกำแพงนครเวียงจันทร์มีทักษะการบริหารงานทั้งหมด 5 ด้านโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน สอดคล้องกับงานวิจัย บุญยวรรีย์ เสวตวงศ์สกุล (2557: 187) ได้วิจัยเรื่อง ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราชเขต 3 จำแนกตามขนาดโรงเรียน ประสบการณ์ในการทำงาน และประสบการณ์ในการอบรมเชิงบริหารต่อปี ผลการศึกษา พบว่า 1.

ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 พบว่า โดยภาพรวมมีทักษะการบริหารอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีทักษะการบริหารอยู่ในระดับมากทุกด้าน สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภาพร รัตนน้อย (2552: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารงานกับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 มีผลการวิจัยพบว่า 1). ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2). การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับมากสำหรับผลการวิจัยเป็นรายด้านผู้วิจัยจะได้นำมาอภิปรายผล ดังนี้

1.1 ทักษะทางความรู้ความคิด โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารนำวิสัยทัศน์มาใช้ในการบริหารสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ และปรับปรุงเปลี่ยนแปลงวิธีการทำงานให้เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบันซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยสายทอง โพธิ์น้ำเที่ยง (2550: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารงานกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษากลุ่มกรุงเทพมหานครผลวิจัยพบว่าทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษากรุงเทพมหานครสังกัดกรุงเทพมหานครโดยรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าทักษะทางความรู้ความคิดอยู่ในระดับมากสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมบัติ โฆษิตวานิช (2542: บทคัดย่อ) ได้ทำวิจัยเรื่องศึกษาการใช้ทักษะการบริหารงานของหัวหน้าฝ่ายการเจ้าหน้าที่ตามการรับรู้ของตนเองและของผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติพบว่าการใช้ทักษะการบริหารงานของหัวหน้าฝ่ายการเจ้าหน้าที่ตามการรับรู้ของตนเองและของผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดในทักษะด้านความคิดรวบยอดอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ จิราภัทร ศิริพรรณภรณ์ (2548: บทคัดย่อ) ได้ทำวิจัยเรื่องทักษะการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาตามทัศนะของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตธนบุรีกรุงเทพมหานครผลวิจัยพบว่าทักษะด้านความคิดรวบยอดอยู่ในระดับมาก

1.2 ทักษะทางเทคนิคโดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารมอบหมายงานให้ผู้ใต้บังคับบัญชาได้อย่างเหมาะสม และผู้บริหารได้เสนอแนะวิธีการนวัตกรรมใหม่ ๆ แก่ครูในการเรียนการสอนซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมบัติ โฆษิตวานิช (2542: บทคัดย่อ) ได้ทำวิจัยเรื่องศึกษาการใช้ทักษะการบริหารงานของหัวหน้าฝ่ายการเจ้าหน้าที่ตามการรับรู้ของตนเองและของผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติพบว่าการใช้ทักษะการบริหารงานของหัวหน้าฝ่ายการเจ้าหน้าที่ตามการรับรู้ของตนเองและของผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดในทักษะ 3 ด้านคือทักษะด้านเทคนิคทักษะด้านมนุษย์และทักษะด้านความคิดรวบยอดอยู่ในระดับมากบุญยวีร์ เสวตวงศ์สกุล (2557: 187) ได้วิจัยเรื่อง ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 จำแนกตามขนาดโรงเรียน ประสบการณ์ในการทำงาน และประสบการณ์ในการอบรมเชิงบริหารต่อปี ผลการศึกษา ทักษะด้านเทคนิคอยู่ในระดับมาก

1.3 ทักษะทางการศึกษาและการสอนโดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารนิเทศการสอนของครูอย่างสม่ำเสมอด้วยความเป็นกัลยาณมิตร และบริหารจัดการเพื่อพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น แนะนำให้ครูสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ณีภรณ์ คำมูล (2547: บทคัดย่อ) ศึกษาทักษะทางการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ขอนแก่นเขต 5 ผลการวิจัยพบว่า 1. ข้าราชการครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับทักษะทางการบริหารของผู้บริหารโรงเรียน โดยภาพรวมและรายด้านพบว่าทักษะด้านการศึกษาและการสอนอยู่ในระดับมากที่สุดคล้อยกับงานวิจัยของ สายทอง โพนีน้ำเที่ยง (2550: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารงานกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษากลุ่มกรุงเทพมหานครผลวิจัยพบว่าทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษากรุงเทพมหานครสังกัดกรุงเทพมหานครทักษะทางการศึกษาและการสอนอยู่ในระดับมาก

1.4 ทักษะทางมนุษย โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสามารถควบคุมอารมณ์ได้ดีเมื่อเผชิญกับปัญหาต่าง ๆ ในการปฏิบัติงานสามารถแก้ปัญหาความขัดแย้งที่เกิดกับบุคลากรที่เกี่ยวข้องได้ และยกย่อง ชมเชย บุคลากรในสถานศึกษาตามโอกาสที่เหมาะสมซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ บุญยวีร์ เศรษฐวงศ์กุล (2557: 187) ได้วิจัยเรื่อง ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราชเขต 3 จำแนกตามขนาดโรงเรียน ประสบการณ์ในการทำงาน และประสบการณ์ในการอบรมเชิงบริหารต่อปี ผลการศึกษา พบว่า เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทักษะด้านมนุษย อยู่ในระดับมากและสอดคล้องกับงานวิจัยของ ณัฐธิดา คำมูล(2547: บทคัดย่อ)ศึกษาทักษะทางการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่นเขต 5 ผลการวิจัยพบว่าทักษะด้านมนุษยอยู่ในระดับมาก

1.5 ทักษะทางความคิดรวบยอด โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารวางแผนพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาได้อย่างเหมาะสมและครอบคลุมงานทุกด้าน มีความสามารถในการประสานงานด้านต่าง ๆ เข้าด้วยกันและเข้าใจการเปลี่ยนแปลงในบางส่วนหนึ่งว่าจะมีผลกระทบต่อส่วนอื่น ๆ ขององค์กรได้ทันต่อเหตุการณ์อย่างทันท่วงที ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ณัฐธิดา คำมูล(2547: บทคัดย่อ)ศึกษาทักษะทางการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่นเขต 5 ผลการวิจัยพบว่าทักษะทางความคิดรวบยอด อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของจิราภัทร ศิริพรรณภรณ์ (2548: บทคัดย่อ) ได้ทำวิจัยเรื่องทักษะการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาตามทัศนะของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตธนบุรีกรุงเทพมหานครผลวิจัยพบว่าทักษะทางความคิดรวบยอด อยู่ในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 จังหวัดนครปฐมจำแนกตามวุฒิการศึกษาและประสบการณ์การทำงาน ผู้วิจัยจะได้นำมาอภิปรายผล ดังนี้

2.1 ครูผู้สอนที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อทักษะในการบริหารงานสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 จังหวัดนครปฐมโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า วุฒิการศึกษาเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีความเกี่ยวข้องกับความสำเร็จในการปฏิบัติงานของผู้บริหาร เพราะผู้บริหารที่มีการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีจะมีประสบการณ์และมีประสิทธิภาพในการดำเนินงานมากกว่าผู้บริหารที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี มีศักยภาพในการปฏิบัติงานสูง มีความมุ่งมั่น พฤติกรรมเหมาะสมกับความเป็นผู้นำ มีความคิดสร้างสรรค์ในการทำงาน กล้าคิด กล้าแสดงออก มีความมั่นใจในตนเอง สร้างความเชื่อมั่น ยอมรับ และความไว้วางใจให้กับครูในสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จำเริญ ไพบุญย์เบ็ญจะ (2550:67) ได้ศึกษาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี พบว่า การเปรียบเทียบทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี จำแนกตามวุฒิการศึกษาโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

2.2 ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกันมีความคิดเห็นต่อทักษะในการบริหารงานสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 จังหวัดนครปฐมโดยรวมไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ครูต่างเห็นความสำคัญของทักษะการบริหารงานว่ามีภาระที่คล้ายกัน ตลอดจนความรับผิดชอบไม่แตกต่างกัน จึงทำให้ครูมีความคิดเห็นต่อทักษะการบริหารงานโดยรวมไม่แตกต่างกันเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านทักษะทางเทคนิคแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ครูที่มีประสบการณ์การทำงานสูงกว่าผู้บริหารที่มีประสบการณ์การทำงานน้อยกว่า มีโอกาสได้เรียนรู้ ทำความเข้าใจ มองเห็นปัญหาได้ชัดเจน ถูกต้องตามความเป็นจริง ทำให้เกิดทักษะและทัศนคติที่ดีในการปฏิบัติงาน ด้วยเหตุนี้จึงส่งผลให้ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภออัญชuris สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยองศึกษา ปทุมธานี เขต 2 ครูที่มีประสบการณ์ในการบริหารงานมากมีความคิดเห็นต่อทักษะการบริหารมากกว่าครูที่มีประสบการณ์ในการบริหารงานน้อย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ไพบุรณ์ สุขเจริญ (2548: ง) ได้วิจัยเรื่อง การศึกษาทักษะการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยองศึกษา เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์มากและประสบการณ์น้อยมีทักษะการบริหารงาน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

1. ผู้บริหารควรนำแนวคิด กลยุทธ์ใหม่ ๆ มาใช้ในการบริหารสถานศึกษา และนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติได้อย่างเหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา
2. ผู้บริหารควรใช้ทรัพยากรในสถานศึกษาอย่างประหยัด และเกิดประโยชน์สูงสุด และนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาจัดระบบจัดทำข้อมูลที่เหมาะสมมาใช้ในการบริหารสถานศึกษา
3. ผู้บริหารควรให้ความรู้แก่ครูเกี่ยวกับการวัดและประเมินผล ให้ความรู้การปรับปรุงโครงสร้างและหลักสูตรของสถานศึกษา และให้คำแนะนำแก่ครูในการทำวิจัยในชั้นเรียน
4. ผู้บริหารควรส่งเสริมให้บุคลากรเกิดความภาคภูมิใจในวิชาชีพครู มีการจัดทำมาตรฐานเป็นลายลักษณ์อักษรชัดเจนเพื่อให้มีมาตรฐานที่เหมาะสมและทุกคนยอมรับปฏิบัติ หรือจัดงานเลี้ยงสังสรรค์ในโอกาสสำคัญต่างๆ เพื่อสร้างสัมพันธ์ไมตรีอันดีต่อกันระหว่างบุคลากรระดับต่างๆ
5. ผู้บริหารควรวิเคราะห์ปัญหาต่าง ๆ อย่างรอบคอบก่อนตัดสินใจสั่งการโดยคำนึงถึงส่วนร่วมเป็นสำคัญ เช่น การจัดประชุมบุคลากรให้บุคลากรมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในการจัดทำมาตรฐานการทำงานและภาระงานของบุคลากรในโรงเรียนมีการจัดทำมาตรฐานเป็นลายลักษณ์อักษรชัดเจนเพื่อให้มีมาตรฐานที่เหมาะสมและทุกคนยอมรับปฏิบัติ

เอกสารอ้างอิง

- จำเรียง ไพบุรณ์เบ็ญจะ. (2550). ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี. วิทยานิพนธ์ ค.ม. ฉะเชิงเทรา : มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์.
- จิราภัทร ศิริพรรณภรณ์. (2548). ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาตามทัศนะของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตธนบุรีกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. สาขา

- การบริหารการศึกษา.มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา.
- จันทร์ธานี สงวนนาม. (2545). ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารสถานศึกษา. กรุงเทพฯ : บุ๊คพอยท์.
- ณัฐธิดา คำมูล. (2547). ทักษะทางการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 5. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- บุญยวรีย์ เสวตวงศ์สกุล. (2557). ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3. วิทยานิพนธ์ ค.ม.(การบริหารการศึกษา) นครศรีธรรมราช บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
- บุญชม ศรีสะอาด. (2553). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- ไพบุลย์ สุขเจริญ. (2548). การศึกษาทักษะการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1. สารนิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา.
- รัตนา อัทธภูมิสุวรรณ. (2542). การเสริมสร้างทักษะการบริหารในการทำงานร่วมกัน. บทความในวารสารพัฒนา เทคนิคศึกษา. ปีที่ 11 (ฉบับ 31) : หน้า 29.
- สมบัติ โขจิตวานิช. (2542). การใช้ทักษะการบริหารงานของหัวหน้าฝ่ายการเจ้าหน้าที่ตามการรับรู้ของตนเองและ ของผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัด สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. วิทยานิพนธ์ ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สายทองโพธิ์น้ำเที่ยง. (2550). ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารงานกับการบริหารงานวิชาการของ ผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษากลุ่มกรุงเทพมหานคร สังกัดกรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์ปริญญา การศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา.มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไข เพิ่มเติม (ฉบับที่ 2).พ.ศ. 2545
- สุภาพร รัตน์น้อย. (2552). ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารงานกับการบริหารโดยใช้เป็นฐานของผู้บริหาร สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 2. สารนิพนธ์ปริญญาการศึกษา มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- เสริมศักดิ์วีศาลาภรณ์. (2545). ทักษะที่จำเป็นสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา. (เอกสารประกอบการสอน). กรุงเทพฯ: คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.